

Handläggare
Jenny Torssander
Telefon: 08-50835653
Linda Truvered
Telefon: 08-50835804**Till**
Arbetsmarknadsnämnden
den 22 april 2025

Yttrande över remiss av promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Remiss från Kommunstyrelsen, KS 2025/454

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat regeringskansliets promemoria *Jobbpremien – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning* till arbetsmarknadsnämnden för yttrande. Promemorian föreslår en tidsbegränsad statlig ersättning (jobbpremie) till den som under en viss tid fått försörjningsstöd och som efter det får inkomst av anställning.

Arbetsmarknadsförvaltningen tar inte ställning till om en jobbpremie ska införas eller inte. Om en jobbpremie införs anser förvaltningen att det är lämpligt att Försäkringskassan ansvarar för hanteringen av premien. Det är också viktigt att jobbpremien utvärderas för att ta reda på om förändringen påverkar biståndsmottagares övergång till arbete och i vilken utsträckning. Arbetsmarknadsförvaltningen vill framföra att de ekonomiska drivkrafter som en jobbpremie kan skapa inte alltid påverkar utsikterna att få ett jobb för personer som haft ekonomiskt bistånd länge. Individer med långvarigt ekonomiskt bistånd har i många fall svårt att komma in på arbetsmarknaden och för denna grupp har en jobbpremie sannolikt begränsad betydelse.

Bakgrund

Jobbpremien ingår i en större bidragsreform som regeringen arbetar med. Reformen syftar bland annat till att göra det mer ekonomiskt lönsamt att gå från bidrag till arbete. Bidragsreformen omfattar tre delar: Bidragstak, stegvis kvalificering till välfärden och ett aktivitetskrav för att få försörjningsstöd.

Arbetsmarknadsförvaltningen har i ett tidigare yttrande avstyrkt förslaget om aktivitetskrav på heltid för försörjningsstödstagare (Dnr AMF 2024/290).

Förslag kring bidragstak och begränsning av försörjningsstödet för större hushåll finns i betänkandet *Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare* (SOU 2025:15). Kvalificering till välfärden har en kommitté i uppdrag att se över (Dir 2023:149). Kommittén ska ta ställning till på vilket sätt personer som kommer till Sverige som nyanlända och icke-medborgare som redan bor i Sverige ska kvalificera sig till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd. Uppdraget ska redovisas den 30 april 2025.

I den aktuella promemorian *Jobbpremien – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning* remitterar regeringen ett förslag på jobbpremie. Det finns även förslag på jobbpremie i utredningen *Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare* (SOU 2025:15). Regeringens förslag, som remitteras här, skiljer sig i vissa delar från utredningens förslag. Regeringen vill bland annat att Försäkringskassan, i stället för kommunernas socialnämnder, handlägger jobbpremien. En annan skillnad är att alla former av subventionerade anställningar kan berättiga till jobbpremie enligt regeringens förslag, medan utredningens förslag undantar vissa subventionerade anställningsformer samt kommunala arbetsmarknadsanställningar.

År 2013 införde regeringen en så kallad jobbstimulans som är en särskild beräkningsregel för inkomster av anställning för den som har försörjningsstöd. I korthet innebär jobbstimulansen att 25 procent av inkomsterna vid anställning inte beaktas vid bedömning av rätten till ekonomiskt bistånd. I likhet med den föreslagna jobbpremien är syftet att göra det mer ekonomiskt lönsamt för biståndsmottagare att arbeta. Förslaget om jobbpremie omfattar endast personer som helt lämnar ekonomiskt bistånd för lönearbete. Jobbstimulansen utgår däremot till personer som fortsatt har ekonomiskt bistånd. En ny studie visar att jobbstimulansen har liten ekonomisk betydelse för stora grupper med ekonomiskt bistånd.¹ En förklaring kan vara att det är relativt ovanligt att biståndsmottagare har en löneinkomst samtidigt som de får ekonomiskt bistånd. Samma studie visar att en jobbpremie enligt förslaget har större inverkan på biståndsmottagares totala inkomst jämfört med jobbstimulansen.

Ärendet

Regeringskansliets promemoria *Jobbpremien – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning* innehåller förslag om en jobbpremie. Förslaget innebär i korthet:

- *Sex månaders kvalificeringstid.* För att ta del av jobbpremie föreslås att personen ska ha fått försörjningsstöd under sex månader i följd.
- *Inkomst av anställning ger rätt till jobbpremie.* Olika anställningsformer räknas, till exempel tillsvidareanställningar eller tidsbegränsade anställningar. Vidare kan det vara fråga om subventionerade anställningar. Inkomster av näringsverksamhet ger enligt förslaget inte rätt till jobbpremie.
- *Jobbpremie kan inte ges till den som samtidigt får försörjningsstöd.* Det innebär också att om personen ingår i ett hushåll som samtidigt får försörjningsstöd så kan en person i hushållet inte få jobbpremie.
- *Jobbpremien kan som högst uppgå till 15 procent av arbetsinkomsten.* Taket för ersättning föreslås vara 25 000 kronor, dvs. inkomster därutöver påverkar inte jobbpremiens storlek. Det innebär att det maximala beloppet som den enskilde kan få är 3 750 kronor per månad. Jobbpremien ska vara skattefri.
- *Jobbpremie under maximalt 18 månader.* Den som har kvalificerat sig för jobbpremien ska kunna få den i maximalt 18 månader.
- *Regleringen ska gälla under två år.* Regeringen föreslår att jobbpremien införs som en tillfällig reglering under två år, för att möjliggöra utvärdering och eventuella justeringar.

I förslaget ska Försäkringskassan pröva, besluta om och betala ut jobbpremien.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom staben för strategi och samordning vid arbetsmarknadsförvaltningen. Jobbtorg Stockholm och socialförvaltningen har deltagit i ärendets beredning.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen har inga synpunkter på om en jobbpremie ska införas eller inte. Förvaltningen har följande kommentarer kring förslaget:

Lämpligt att Försäkringskassan hanterar en eventuell jobbpremie

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i promemorians förslag att Försäkringskassan ska hantera jobbpremien. Premien är tillfällig,

statlig och inkomstbaserad, vilket talar för att en samlad hantering vid en nationell myndighet är mest praktiskt och effektivt. Socialtjänsten kan ändå informera om möjligheterna till jobbpremie.

Bra att jobbpremien utvärderas

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i att en eventuell jobbpremie för personer som går från bistånd till arbete behöver utvärderas. Utvärderingar av liknande satsningar i andra länder visar att jobbpremier inte har haft några positiva sysselsättningseffekter för biståndsmottagare. En utvärdering av den föreslagna jobbpremiens effekter, på kort sikt men framför allt på längre sikt, är viktigt för att bedöma hur den här typen av ekonomiska incitament påverkar biståndsmottagares förvärvsarbetsgrad i praktiken.

Viktigt med informationsinsatser

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer i promemorians bedömning att en förutsättning för att jobbpremien ska kunna ge positiva sysselsättningseffekter är att biståndsmottagare känner till möjligheten och förstår vad jobbpremien innebär för dem.

Jobbpremien är personlig men det ekonomiska biståndet utgår från hushållet. En person som börjar arbeta men ingår i ett hushåll som får ekonomiskt bistånd kan alltså inte få del av jobbpremien (om inte två vuxna personer i hushållet går till arbete), men hushållet kan däremot ta del av jobbstimulansen.

Arbetsmarknadsförvaltningen bedömer att det kan vara svårt för en arbetslös individ i ett biståndshushåll med flera vuxna att ta till sig och överblicka de ekonomiska följderna av de olika satsningarna. Informationsinsatser från socialtjänsten och andra myndigheter som möter målgruppen kommer vara centralt. Förvaltningen instämmer i förslaget att Socialstyrelsen bör få i uppdrag att ta fram ett informationsmaterial som kommunerna kan använda för att informera om jobbpremien.

Risk att överskatta betydelsen av ekonomiska incitament

Förslaget bygger på att ökade ekonomiska incitament leder till ökad sysselsättning och minskat biståndsmottagande. Det förutsätter dock att det är bristande ekonomiska drivkrafter som gör att individer ansöker om försörjningsstöd. Jobbpremien kan ha positiva effekter och ge ökad disponibel inkomst för en del biståndsmottagare. Arbetsmarknadsförvaltningen vill dock betona att för många biståndsmottagare är det inte sannolikt att en jobbpremie kommer att leda till övergång till arbete eftersom svårigheterna i första hand handlar om förutsättningar och möjligheter snarare än ekonomiska incitament. Detta är också något som lyfts fram i utredningen *Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare* (SOU 2025:15) som uppskattar att antalet biståndsmottagare som både har

möjlighet att få och klara ett arbete *och* bristande ekonomiska incitament att arbeta utgör en liten andel av biståndsmottagarna. Arbetsmarknadsförvaltningen delar utredningens bedömning.

Långsiktig etablering på arbetsmarknaden kräver andra satsningar

Etablering på arbetsmarknaden för biståndsmottagare som står långt ifrån ett arbete kräver ofta omfattande stöd och insatser, till exempel utbildningsinsatser. Utbildning kan också vara steget till en mer långsiktigt hållbar anställning. Samtidigt kan det finnas en ekonomisk osäkerhet för personer med kort utbildningsbakgrund att börja studera. Regeringen har föreslagit att studiestartsstödet för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska avskaffas. Att stärka de ekonomiska incitamenten och förutsättningarna för kortutbildade biståndsmottagare att studera är en viktig del vid sidan av ekonomiska incitament för att gå direkt till arbete. Orsaken är att det för många biståndsmottagare är en lång väg till en långsiktigt hållbar etablering på arbetsmarknaden.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör
Arbetsmarknadsförvaltningen

Amanda Broman
Avdelningschef
Arbetsmarknadsförvaltningen

Bilaga

1. Remiss – promemorian Jobbpremie – ett incitament för att öka drivkrafterna till självförsörjning

Digitala signaturer

Detta dokument har signerats digitalt av följande personer

Namn	Datum
Birgitta Karina,Uddén	2025-04-15
Amanda,Broman	2025-04-15